

Erasmus+

GHD DE BUNE PRACTICI

“Îmbunătățirea competențelor profesionale din învățământul special și special integrat”

2014-1-R001-KA101-000736

Proiect cofinanțat de Comisia Europeană prin intermediul programului Erasmus Plus.

Această publicație reprezintă un punct de vedere al autorului, iar Comisia nu poate fi găsită responsabilă pentru informațiile conținute în prezentare.

CUPRINS:	PAGINA
1. Scurtă descriere a proiectului	2
2. Educația specială în Olanda	3
3. Sistemul de învățământ special din Olanda	4
4. Școala parteneră Herderscheeschool	7
5. Noi predăm special!	8
6. Școala STIP VSO UTRECHT	9
7. Aspecte privind managementul “Herderscheeschool “ Utrecht	10
8. Profesor psihopedagogie specială	12
9. Rolul asistenților de la clasă	14
10. Terapii	16
11. Logopedie	19
12. Psihologie	21
13. Asistență socială	22
14. Scurtă prezentare a obiectivelor turistice din Utrecht și Amsterdam	25
15. Impactul proiectului asupra instituției	28
16. Ce este Erasmus+?	30

SCURTĂ DESCRIERE A PROIECTULUI

În perioada mai-iunie 2015, unsprezece cadre didactice de la CSEI Turnu Roșu, instituție finanțată de C.J. Sibiu, au participat la activități de job shadowing în școală parteneră, *Herderscheeschool*, din orașul Utrecht, Olanda. Aceste activități s-au desfășurat în cadrul proiectului de mobilitate ***"Îmbunătățirea competențelor profesionale din învățământul special și special integrat"*** proiect cofinanțat de Comisia Europeană prin intermediul programului Erasmus Plus.

Prin participare activă la demersurile terapeutice și recuperatorii aplicate la elevii cu CES în școală gazdă, cadrele didactice de la CSEI Turnu Roșu, s-au inițiat în aplicarea unor metode, procedee, mijloace, tehnici și practici noi, au experimentat noi conținuturi educaționale. Programa stagiului a cuprins tehnici, metode, instrumente de lucru și de evaluare folosite în școală gazdă în consiliere școlară, logopedie, psihopedagogie specială, terapie educațională complexă și integrată, kinetoterapie, asistență socială, exemple de bune practici, modele educationale, utilizarea TIC în școală, management.

Profesorii de la CSEI Turnu Roșu au împărtășit cu colegii olandezi cunoștințe și experiențe legate de educația specială din România și Olanda, au căutat împreună soluții eficiente pentru rezolvarea problemelor întâmpinate în derularea procesul instructiv-educativ în școlile partenere.

Prin intermediul acestui proiect, profesorii școlii noastre au avut acces la o formă eficientă de formare și dezvoltare profesională care a contribuit la îmbunătățirea competențelor profesionale, la creșterea calității actului educațional și la diversificarea ofertei educaționale din școală.

Estimăm că proiectul va avea efecte de lungă durată, că învățământul special și special integrat din zonă va suferi schimbări semnificative și permanente îmbunătățiri și pentru ca aceste schimbări să fie mai bine cunoscute și utilizate activ de către colegii noștri, grupul țintă va prezenta și va susține activități demonstrative, ateliere de lucru, workshopuri la nivelul centrelor de educație incluzivă și a școlilor integrative, la nivel local și județean. Astfel, cadrele didactice participante vor deveni persoane resursă de formare, vor oferi consultanță permanentă colegilor care vor aplica noile metode și mijloace împrumutate de la partenerul olandez.

Coordonator proiect - prof. terapii și activități specifice Gruncă Anca

EDUCAȚIA SPECIALĂ ÎN OLANDA

Elevii cu nevoi speciale, adică cu probleme cognitive sau de comportament, care au dificultăți în însușirea obiectivelor de învățare primesc într-o primă etapă ajutor suplimentar în clasă. Pentru aceasta, se realizează un plan alternativ, în care sunt propuse noi obiective și strategii de învățare ce sunt adaptate posibilităților reale ale elevului. Profesorul poate primi consiliere și orientare pentru aceste planuri alternative. Dacă rezultatele se lasă așteptate, se recomandă înscrierea în învățământul special.

Și în cazul copiilor talentați se planifică activități extra (suplimentare), pe lângă cele obligatorii din clasă. Copiii care au probleme de învățare sau de comportament, handicap fizic, senzorial, motor, sau mental urmează direct învățământul special.

Aceste școli se împart în patru categorii (cluster):

- Cluster 1: copii orbi sau cu handicap vizual;
- Cluster 2: copii surzi sau cu tulburări grave de vorbire;
- Cluster 3: copii cu handicap fizic;
- Cluster 4: copii cu probleme de comportament, cu probleme psihice, probleme de învățare;

Pentru acești copii există și posibilitatea urmării unui învățământ secundar special.

Legea învățământului stabilește care este curricula obligatorie și obiectivele –cadru în învățământ.

Școlile decid singure modalitatea prin care se realizează transmiterea de cunoștințe și formarea de deprinderi și abilități (metoda).

În învățământul primar olandez elevii urmează discipline ca:

- Limba olandeză (are obiective–cadru diferite pentru elevii imigranți);
- Limba friziană (în provincia Friesland se vorbește “friziana”, învățământul este în limba olandeză, cu specific regional);
- Limba engleză ;
- Matematică;
- Orientarea/Cunoștințe despre sine și despre lume (Om și societate, Știință și Tehnologie, Spațiu, Timp);
- Dezvoltarea artistică (Desen , Lucru Manual,Dans,Muzică);
- Educația fizică;

Pe lângă acestea, școala este obligată să :

- adapteze programa la posibilitățile elevilor;
- ofere o paletă largă de obiective bazate pe: cunoștințe, creativitate, dezvoltare emoțională, socială și fizică;
- cultive societatea multiculturală;

Învățământul special are aceleași discipline și obiective–cadru care sunt adaptate specificului școlii și dizabilităților elevilor. Un exemplu este : limbajul mimico-gestual olandez, pentru copiii surzi sau cu probleme de limbaj și auz.

Sistemul de învățământ special din Olanda

Învățământul obligatoriu în Olanda începe la vîrstă de 5 ani însă, în cele mai multe cazuri școlile acceptă și copiii în vîrstă de 4 ani. Începând cu această vîrstă și până la 12 ani copiii sunt înscrisi în școala elementară (8 clase). După absolvirea școlii elementare, elevii sunt înscrisi la liceu. În funcție de școliile generale urmate și de rezultatul testului Cito (susținut la sfărșitul clasei a VIII-a), aceștia sunt îndrumați către unul din următoarele 3 tipuri de programe liceale: VMBO (Preparatory middle level applied education), HAVO (Higher general continued education) și VWO (Preparatory scientific education). Programul liceal VMBO (4 ani) este obligatoriu și oferă educație vocațională și teoretică, elevii având ocazia să studieze limbi străine, matematică, istorie, arte sau știinte reale. Elevii care termină un astfel de ciclu liceal se pot înscrie numai la programe postliceale care în Olanda poartă numele MBO (Middle-level applied education). Programele liceale HAVO (5 ani) și VWO (6 ani) sunt obligatorii și oferă elevilor posibilitatea de a urma, după absolvire, studii superioare. În funcție de acestea, elevii care termină un ciclu liceal HAVO se pot înscrie doar la universități de științe aplicate (HBO – Universities of Applied Sciences) care oferă doar Diplome de Licență (Bachelor Degree) și Diplome de Master (Master Degree) iar cei care termină un ciclu liceal VWO se pot înscrie la instituțiile de învățământ superior și cercetare WO (Scientific education, higher learning in the arts or sciences) care oferă Bachelor Degrees în Arts, Science sau Law, Master Degrees și PhD Degrees (diplome de doctorat).

În *Olanda* există sisteme separate de stat, care se ocupă cu integrarea și educația specială. Dintre caracteristicile acestei țări amintim:

§ clase integrate în "școli primare" pentru copii cu tulburări de învățare;

§ "ateliere sociale" pentru deficienți;

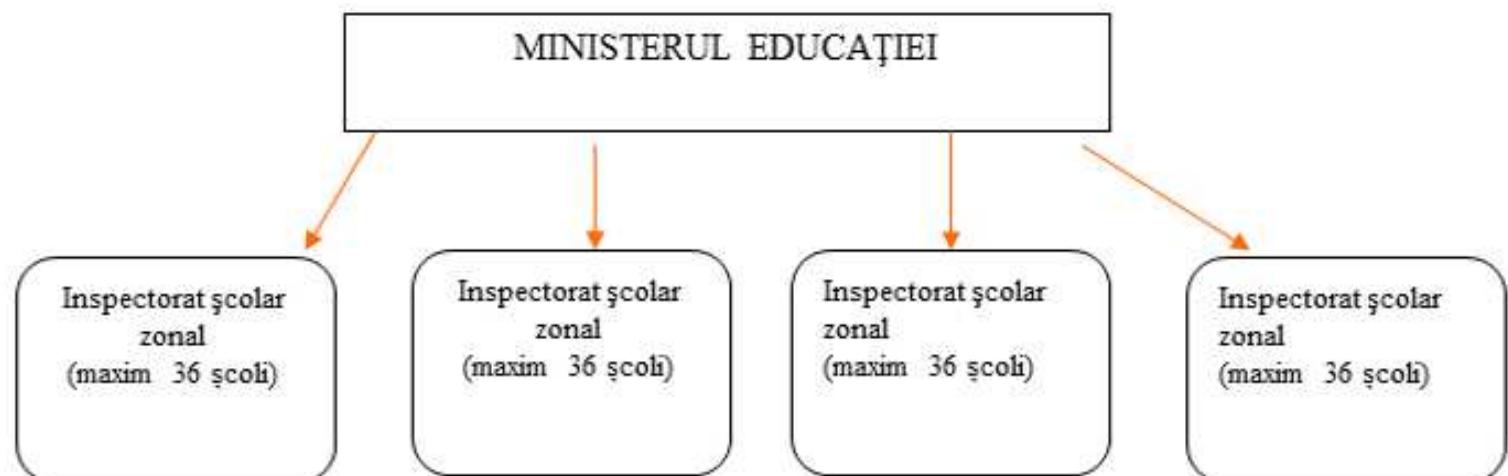
§ colaborări intense între școlile speciale și școlile obișnuite, în cadrul programului național "La școală împreună" (până în prezent există peste 289 de astfel de colaborări între școli).

În prezent, în Olanda, 96% din copiii cu CES urmează cursurile școlilor speciale.

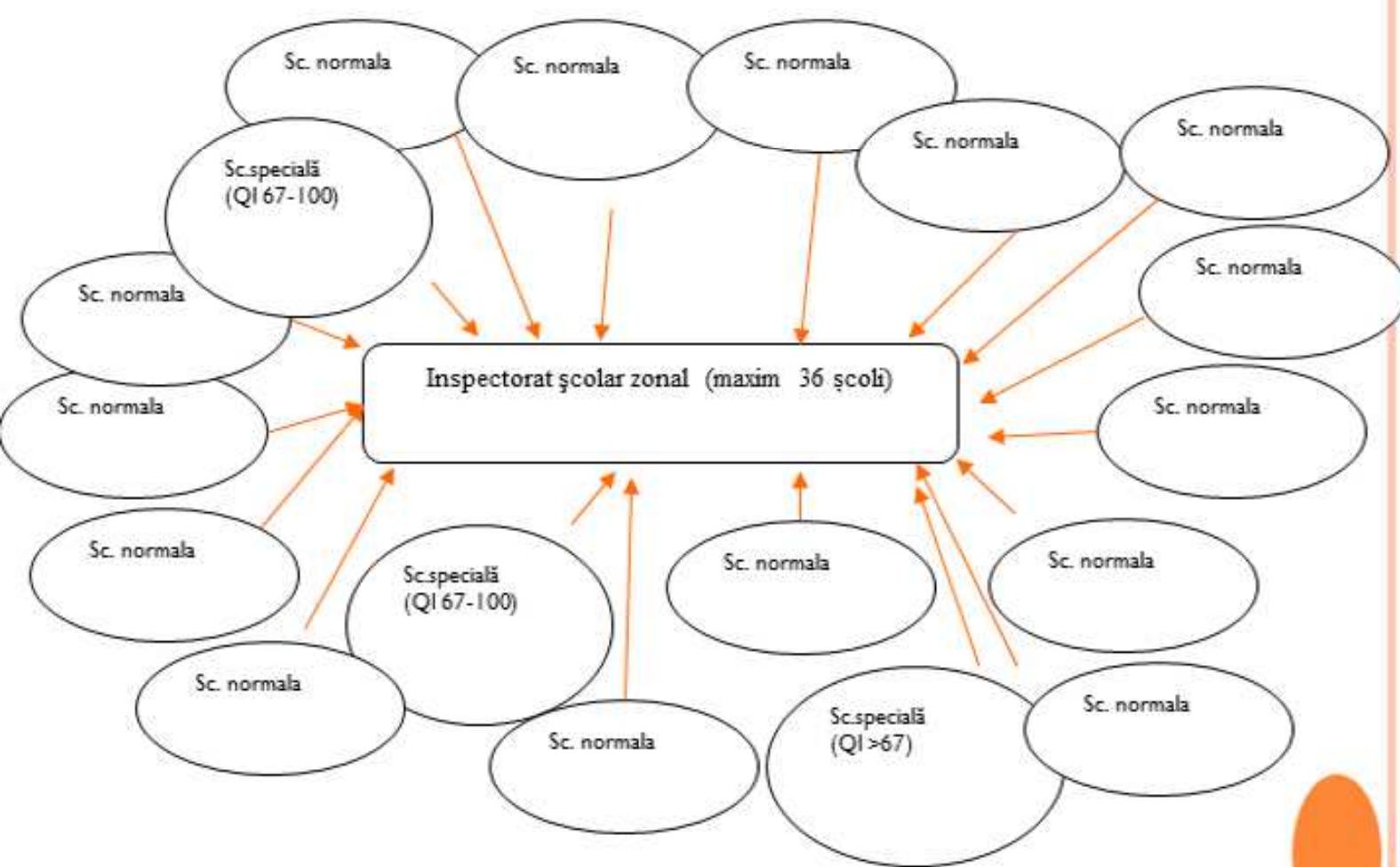
Aceste școli speciale se împart în două categorii, după gradul de deficiență a elevilor.

Sursa: internet

Integrarea în structura organizațională a sistemului de învățământ olandez este astfel :

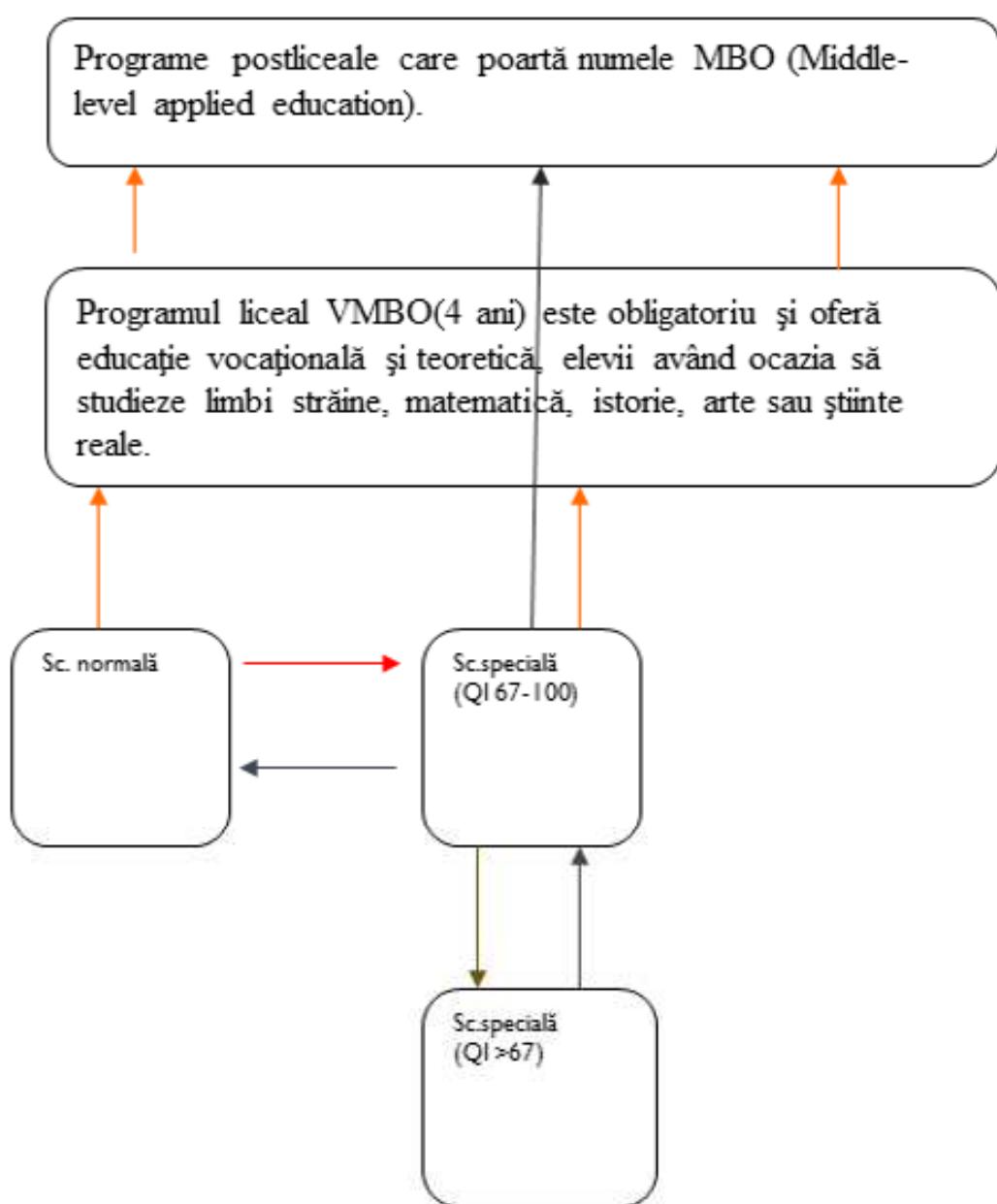

Ministerul Educației are în subordine mai multe Inspectorate Școlare.

Inspectoratele Școlare au în subordine maxim 36 de școli, având și un număr de 2-3 școli speciale.

Traseul elevului cu deficiențe:

Elevii cu deficiență sunt selectați din cadrul școlilor normale. Ei sunt repartizați în funcție de coeficientul de inteligență în școli și în clase.

Sunt două categorii de școli speciale: - școli speciale pentru elevi cu coeficient de inteligență mai mic de 67 și școli speciale pentru elevi cu coeficient de inteligență cuprins între 67-100.

Sunt elevi care recuperează și sunt reevaluați și trimiși spre școala superioară, dar se poate și invers.

Școala parteneră

Școala parteneră în care s-au desfășurat activitățile de job shadowing este Herderscheeschool din Utrecht, Olanda. În această școală publică, a fost promovat și adoptat învățământul special primar, pentru elevi cu vîrste cuprinse între 6 și 12 ani, ale căror deficiențe de etiologie variată, necesită practici speciale de predare-invățare-evaluare (educare, în general) și pregătire pentru viață. Domeniile în care se desfășoară activitatea instructiv-educativă din școala sunt: logopedie, fizioterapie, sprijin și asistență la clasă, asistență socială, coordonare autism, consiliere, psihodiagnoză.

Aici își desfășoară activitatea 35 de profesori și cadre specializate în diverse domenii a căror formare le permite să desfășoare cu succes activități cu 60 de elevi cu dizabilități. Printre ei se numără și profesioniști care și-au adus o deosebită contribuție prin cercetările realizate în acest domeniu, spre exemplu prof. Suzanne Agterberg, prin cartea intitulată "Autismul- o alta lume", premiată la "The Think Bigger Price".

De menționat este faptul că, școala încearcă să creeze pentru toți elevii săi, un mediu cât mai fidel realității sociale, cât mai asemănător vieții de zi cu zi, promovând (cu ajutorul parteneriatelor) și desfășurând activități variate de la educație cognitivă (predare-invățare-evaluare) la activități de abilitare manuală, competiții sportive, activități ce încurajează arta, muzica, dansul, divertismentul în general, pentru a permite o cât mai bună interrelaționare și socializare a elevilor săi. De asemenea, la unele dintre aceste activități sunt implicați părinții, rudele, prietenii elevilor școlii, pentru a imita cât mai fidel viața în societatea de zi cu zi.

Programul urmat de elevi este personalizat pe fiecare individ în parte, în funcție de necesitățile acestuia, fiind organizat într-un orar bine structurat, elaborat și pus în practică de persoane cu competențe și abilități în domeniu și cuprinzând activități variate, de la cele specifice vîrstei dar și tipului de deficiență, la cele de divertisment, recreere, relaxare. Pentru toate aceste demersuri dar și pentru îmbunătățirea și progresul lor, școala organizează regulat parteneriate cu diverse alte școli, fundații, organizații în interesul major al elevului cu cerințe educative speciale.

“Noi predăm...special!”

„If a child can't learn the way we teach, maybe we should teach the way they learn.” – replica unui om a cărui formăție profesională nu are nicio legătură cu domeniul științelor educației dar care ar trebui să constituie o lege universal valabilă în toate instituțiile în care sunt educați, formați și pregătiți pentru viață elevii, indiferent de problemele cu care se confruntă, de regimul în care sunt școlarați sau de alte aspecte de natură materială, socio-economică, culturală, demografică etc.

Acest mod de abordare a este caracteristic tuturor școlilor speciale: Herderscheeschool, Luc Stevens School, Stip Voortgezet Speciaal Onderwijs (Utrecht, Olanda) în care s-au desfășurat activități de job shadowing de către grupul de profesori români de la CSEI Turnu Roșu, cu scopul îmbunătățirii practicilor de lucru cu elevii și al transferului de experiență și competențe între cadre didactice cu o bază culturală diferită.

Luc Stevens School

Este o școală cu învățământ special care se adresează elevilor cu vârste începând de la 12 ani și care au un IQ cuprins între 55-80.

Având în vedere nivelul IQ-ului elevilor, care este mai ridicat decât al celor de la Herderscheeschool, sarcinile de lucru vizează în principiu aceleași domenii dar cu o dificultate crescută, conformă potențialului acestora.

Elevii școlarați aici beneficiază de serviciul unor cadre didactice competente în educația copiilor cu nevoi speciale (psihopedagogi, logopezi, fizioterapeuți, psihologi, asistenti sociali) dar și de o locație modern amenajată: săli de curs „aerisite” și foarte luminoase dotate cu aparatură adaptată necesităților lor și materiale de lucru diverse, sală de sport destinată unor activități sportive variate, teren de joacă spațios și ușor accesibil acestora (în recreații).

De remarcat este, de asemenea, colaborarea strânsă a specialiștilor, atât între ei ca și profesioniști dar și între ei și managerul instituției, și relația bazată pe feedback-ul permanent între instituție, elevi și tutorii acestora.

Prof. itinerant/sprijin Vârvorea Claudia
Prof. itinerant/sprijin Stan Daniela

Școala STIP VSO UTRECHT

În cadrul școlii STIP VSO UTRECHT se desfășoară în special activități de profesionalizare cu elevii cu cerințe educative speciale, activități prin care se urmărește pregătirea acestora pentru viață de adolescent și adult, compensarea dizabilităților existente prin stimularea și fructificarea potențialului lor dar și relaxarea și detensionarea acestora.

Respectivele activități vizează:

- educarea elevilor în ceea ce privește însușirea corectă a deprinderilor de igienă personală și igiena spațiilor de locuit și a celor publice;
- transmiterea noțiunilor elementare în ceea ce privește comportamentele de autogospodărire;
- cursuri de formare profesională pentru pregătirea în anumite domenii precum: coafură, croitorie, mecanică, strungărie, tâmplărie, olărit;
- sunt prevăzute în programul școlii ore de grădinărit, ore de pictură, vizionare și interpretare de piese de teatru în scop instructiv-educativ dar și în scopul relaxării elevilor;
- în școală, mai sunt practicate ca metode de relaxare și reducere a oboselii sau agitației elevilor: sportul, atât în aer liber (terenul din curtea școlii) cât și în interior (sala de fitness și sala de sport) și muzica asociată unei ambianțe liniștitore menită să restabilească echilibrul emoțional (camera de relaxare: efecte de lumină, muzică lentă, saltea cu apă, imagini pozitive din natură proiectate pe perete).

Prof. itinerant/sprijin Vârvorea Claudia
Prof. itinerant/sprijin Stan Daniela

ASPECTE PRIVIND MANAGEMENTUL “Herderscheeschool” Utrecht

Cele două mobilități organizate în cadrul Proiectului Erasmus Plus KA 1 “Îmbunătățirea competențelor profesionale din învățământul special și special integrat” au fost un bun prilej pentru ca noi să ne informăm cu privire la modul în care se realizează managementul instituției partenere din Olanda.

Herderscheeschool este condusă de un director și un director adjunct. Directorul are în subordine două instituții iar directorul adjunct are norma de bază în unitatea de învățământ amintită și exercită conducerea efectivă a acesteia.

În cadrul discuțiilor purtate cu ambii directori ne-am informat cu privire la modul în care echipa managerială asigură coordonarea întregii activități. La nivelul conducerii se utilizează un soft special în care sunt introduse datele fiecărui elev din momentul în care intră în școală și până când o părăsește. Pe acea platformă, cadrele didactice completează rezultatele evaluărilor periodice astfel că la sfârșitul anului școlar, se poate vedea clar dacă elevii au făcut sau nu progrese urmând a se lua decizia cea mai potrivită privind traseul lor educațional.

În procesul instructiv – educativ există o legislație clară la nivel național, cu programe școlare și ghiduri ale profesorilor toate structurate pe nivelele elevilor. Ghidurile pentru profesori și teste de evaluare se află la dispoziția profesorilor și sunt aceleași la nivel național.

În ce privește managementul resurselor umane, la "Herderscheeschool" își desfășoară activitatea un numar de 35 cadre didactice cu norma de bază în instituție sau cadre didactice asociate. Demn de menționat este faptul că la fiecare clasă, alături de profesor lucrează un asistent care îl ajută pe profesor în pregătirea și desfășurarea lecției în condiții normale inclusiv prin intervenția pentru soluționarea situațiilor de criză care pot interveni în orice moment.

La începutul fiecărui an școlar cadrele didactice împreună cu directorul organizează o ședință de lucru în cadrul căreia se stabilesc prioritățile pentru anul care începe stabilindu-se tipul de activități extracurriculare și calendarul acestora. Toate activitățile care sunt stabilite devin obligatorii pentru întreg personalul didactic.

Directorul are un plan managerial în concordanță cu nevoile și prioritățile instituției pe care o conduce dar în deplin acord cu strategia în educație la nivel național. În cadrul planului managerial se regăsesc întâlniri periodice cu cadrele didactice, cu părinții elevilor dar și întâlniri ale echipei manageriale în care se dezbat probleme legate de procesul instructiv-educativ.

Un aspect demn de remarcat este implicarea comunității locale prin asigurarea transportului tuturor elevilor la școală de la domiciliu, zilnic.

Lipsa birocratiei excesive este un alt element esențial în managementul instituției acest aspect făcând posibilă concentrarea tuturor eforturilor spre activitatea didactică performantă în beneficiul elevilor.

Director,
prof. terapii și activități specifice Miron Mihaela
Director adjunct,
prof.educatie specială Câmpean Mariana

Profesor psihopedagogie specială

Clădirea *Herdersheeschool* are o desfășurare pe orizontală fiind ușor accesibilă (inclusiv pentru scaunele rulante). Toate sălile de clasă au pereți exteriori de sticlă astfel încât vizibilitatea este asigurată pe ambele laturi ale instituției. În plus, acest sistem asigură lumina naturală pentru o perioadă mai lungă de timp.

Sălile de clasă sunt dotate cu mobilier școlar (mese școlare, scaune) adaptate vîrstei elevilor precum și cu materiale necesare bunului mers al procesului instructiv-educativ.

Tabla smartboard este prezentă în fiecare clasă și pe ea sunt notate la începutul fiecărei săptămâni numele elevilor de serviciu și responsabilitățile acestora care rămân aceleași pe parcursul întregii săptămâni.

Un element special care ne-a atras atenția este *ceasul* care marchează prin semnal sonor începutul și sfârșitul pauzelor.

Fiecare clasă are expuse la loc vizibil cele cinci reguli de bază ale instituției, acestea fiind obligatorii pentru toți elevii.

Profesorul de psihopedagogie specială este cel care asigură activitatea de predare. În demersul său este secundat de un asistent a cărei misiune este aceea de a ajuta elevul să își îndeplinească sarcinile de lucru dar și acela de a consilia elevul care manifestă irascibilitate, mergând până la izolarea lui de restul grupei.

Elevii sunt încurajați să își dezvolte autonomia personală pornind de la sarcini aparent simple cum ar fi aceea de a-și așeza singuri la sosire mâncarea în sertarul propriu și de a pune fructul pe platoul special. La fel se procedează cu ghozdanele, elevii mai scunzi sunt ajutați să și le așeze folosind o scară cu câteva trepte. Niciodată profesorul nu așează ghozdanul elevului.

La clase se folosesc adesea tablete atât ca recompensă cât și în scop terapeutic.

Curriculum-ul este același la nivel național și distribuit pe diferite nivele. La dispoziția profesorului se află atât programele școlare cât și fișele de lucru standardizate.

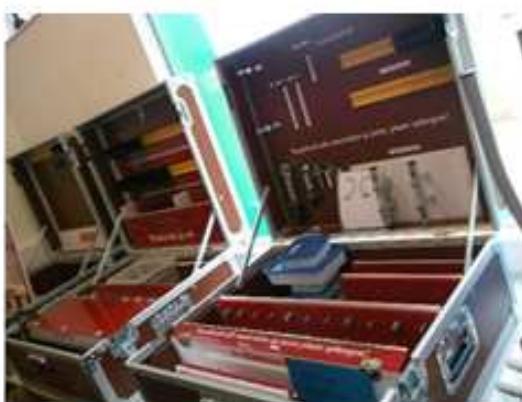
Evaluarea elevilor se face unitar la nivel național prin același tip de fișe și aceleași metode în funcție de nivelul în care este încadrat fiecare elev și de tipul de deficiență.

Situată la învățământul preșcolar este consemnată în cataloge electronice.

Toate cadrele didactice au acces la resursele necesare.

În școlile speciale în care învață elevii mari sunt amenajate ateliere școală pe diferite domenii în funcție de opțiunile și aptitudinile elevilor.

Prin participarea la proiectul Erasmus Plus – KA 1, pe lângă activitățile practice la care am luat parte am avut prilejul să facem un schimb de experiență foarte util cu specialiștii olandezi din domeniul educației speciale.

Prof. educație specială Dudaș Nela
Prof. educație specială Suciu Adela

Rolul asistenților de la clasă

La Herderscheeschool, asistentul la clasă are un rol foarte important acestuia revenindu-i misiunea de a ajuta profesorul de la clasă să își desfășoare activitatea în condiții optime.

Spre deosebire de profesor, asistentul de la clasă are atribuții și responsabilități în plus și, de asemenea, conform din aceasta țară, el este obligat să realizeze această perioadă de stagiu de la clasă de minim 6 luni.

În ansamblu atribuțiile asistentului de la clasă sunt:

- acordă sprijin suplimentar elevilor în realizarea sarcinilor propuse de profesorul calificat;
- urmărește cu atenție comportamentul elevilor în vederea menținerii unui anumit nivel de disciplină în rândul lor în aşa fel încât profesorul să poată să își desfășoare lecția în condiții cât mai bune;
- colaborarează cu profesorul de la clasă în vederea menținerii unei atmosfere armonioase în rândul elevilor;
- oferă suport elevilor și implicit profesorilor în activitățile practice desfășurate în școală sau în afara școlii;
- ajută elevii care, datorită tipului și gradului de deficiență, nu pot desfășura singuri activități de autonomie personală;
- însotește și supraveghează elevii în timpul recreațiilor.

Activitatea asistenților de la clasă este una complexă și necesită anumite calități dar și eforturi susținute din partea acestora pentru a o realiza cât mai obiectiv și eficient. Colaborarea cu profesorii și ceilalți specialiști este pe cât de necesară pe atât de benefică.

Proiectul de mobilitate în sine a constituit o inițiativă ce merită perpetuată prin prisma beneficiilor aduse formării și dezvoltării profesionale a cadrelor didactice participante dar și prin prisma impactului ulterior în practica educativă cu elevii.

Prof. itinerant/sprijin Vârvorea Claudia
Prof. itinerant/sprijin Stan Daniela

TERAPII

Activitățile de terapie educațională complexă și integrată, desfășurate la Herdersheeschool, urmăresc stimularea cognitivă, formarea autonomiei personale, pregătirea fiecărui elev, în funcție de posibilitățile personale, pentru o căt mai bună integrare.

Terapia prin înot

Fiind o țară cu o altitudine medie sub nivelul mării, în Olanda toți copiii învață încă de mici să înoate. Copiii din școala gazdă participă în fiecare săptămână la cursuri de înot. Trebuie să remarcăm faptul că transportul copiilor până la bazinul de înot este asigurat de primăria orașului Utrecht. Sub supravegherea asistenților, copiii sunt preluati de instructori specializați și învață să înoate echipați în costume de baie dar și îmbrăcați. La sfârșitul fiecărui stagiu de pregătire se face o evaluare iar cei care fac față cerințelor sunt promovați la nivelul următor.

Educația rutieră

La fel ca majoritatea țărilor europene și Olanda este preocupată de protejarea mediului înconjurător de aceea foarte mulți olandezi preferă mersul pe bicicletă. Toți copiii învață din clasele mici să circule cu bicicleta pe străzile publice.

Educația rutieră se face la școală după un program bine stabilit. Copiii au trasee spre școală bine definite, cu piste de bicicletă și semne de circulație. Instructori specializați se ocupă de pregătirea elevilor.

Am observat că bicicletele sunt preferate de către copii și în pauze, în curtea școlii. În funcție de vîrstă copiilor există triciclete, trotinete și biciclete.

Terapie prin joc

Clasele sunt dotate cu jocuri variate, având grade de complexitate diferite, în funcție de vârstă și particularitățile elevilor.

Dimineață, înainte de începerea activității, copiii își aleg singuri un joc și se joacă 20-30 de minute. De remarcat este faptul că nu cer ajutorul nimănui și când termină, strâng singuri jocul și îl duc în dulăpior la locul lui.

În pauze, se organizează jocuri în curtea școlii, în special în pauza mare. Deși totul este planificat și cu un orar bine definit, programul este totuși flexibil. Spre exemplu, pauza mare este de 20 de minute, dar dacă timpul este frumos și soare, copiii sunt lăsați 30-40 de minute.

Formarea autonomiei personale

Am observat o activitate la o clasă cu handicap sever, unde copiii erau învățați să mănânce singuri. Profesoara a scos din gentile copiilor pâine, unt de arahide, gem și margarină. Așezăți la masă, cu farfurii din porțelan și tacâmuri din plastic, copiii erau îndrumați și ajutați să ungă feliiile de pâine, să le taie și să le mănânce.

Tot la această clasă elevii erau învățați să se spele pe dinți. Fiecare elev folosea perișă, pasta și paharul cu apă urmând indicațiile profesoarei. Pe ecranul mare din clasă rula, simultan cu activitatea elevilor, un filmulet cu aceeași activitate și un cântecel care descria fiecare mișcare făcută de elevi.

Stimulare polisenzorială

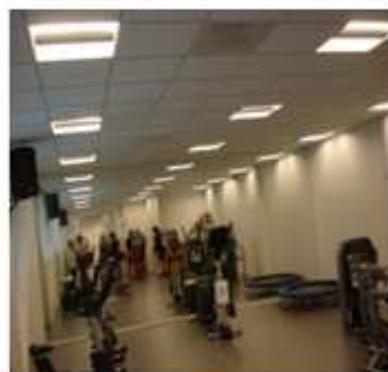
Stimularea senzorială la clasele I și a II-a se desfășura în clasă, elevii fiind împărțiți în trei grupe. Prin rotație, fiecare grupă lucra la unul din cele trei ateliere: modelaj, piscina cu apă și semințe. Elevii aveau sarcina să atingă, să modeleze, să recunoască diferite materiale.

Kinetoterapie

Sala de kinetoterapie, spațioasă și dotată cu aparatură modernă, este locul unde profesorul (kinetoterapeutul) lucrează cu copiii pentru corectarea defectelor fizice. Munca cu acești copii începe după testarea lor, iar numărul de ore variază în funcție de gravitatea afecțiunii.

Terapia prin muncă

Impresionante sunt atelierele (tâmplărie, modelaj în lut, lăcătușerie-reparații biciclete, frizerie, mini-magazinul) în care elevii desfășoară activități interesante și utile. Foarte bine dotate, atelierele nu sunt numai un loc în care copiii să-și petreacă timpul în mod plăcut. Aici copiii fac primii pași în formarea unor abilități care să le permită în viitor să se integreze în societate. Vândător, tâmplar, lăcătuș, frizer, modelator în lut sunt câteva din meseriile cu care copiii fac cunoștință în aceste ateliere.

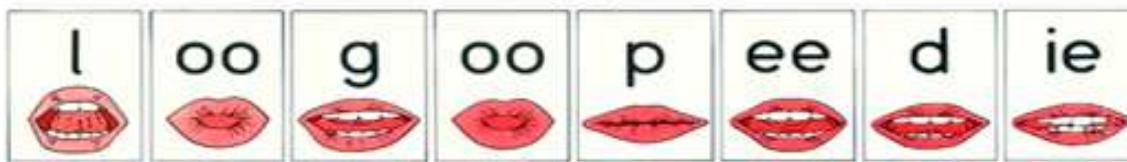

Ceea ce ne-a impresionat foarte mult este faptul că acești copii, sub strictă supraveghere, erau încurajați să se descurce singuri fiind rareori ajutați. Un exemplu simplu poate fi faptul că în fiecare dimineată, chiar și cei mai mici elevi, se dezbrăcau singuri și își aruncau ghiozdanul, până reușeau, într-un dulap mult mai înalt decât ei.

Participarea la acest proiect de mobilitate școlară ne-a oferit ocazia să venim în contact cu o altă cultură, cu un alt sistem de educație specială. Toată experiența acumulată a determinat îmbunătățirea competențelor noastre profesionale.

Prof. educație specială Purece Marilena
Prof. educator Mujat Iuliana Simona

Logopedie

Cabinetul logopedic de la Herderschéeschool oferă servicii atât școlii speciale cât și comunității, având intrări din incinta și din exteriorul școlii. Spațiul în care se desfășoară terapia este modest, simplu amenajat dar dotat cu numeroase materiale didactice. Cele cinci reguli de baza sunt afișate și în cabinetul logopedic.

Terapia logopedică a elevilor din școala specială se desfășoară în ședinte de 30 de minute, maximum două ședinte săptămânale pentru un elev. Intervenția se face în funcție de tulburările de limbaj pe care le prezintă elevul și se intervine pe un singur tip de tulburare, într-un interval specific de timp.

Spre exemplu, elevul WS a fost diagnosticat cu dislalie polimorfă, dislexie și disgrafie. Logopedul a început terapia pentru dislalie și când va considera că a valorificat întregul potențial al elevului pentru corectare va începe intervenția pentru tulburările de scris sau citit.

Logopedul realizează depistarea elevilor cu probleme împreună cu profesorul și asistentul de la clasă și pe baza unei evaluări logopedice stabilind diagnosticul și realizează planul de intervenție individualizată pe baza căruia se va desfășura terapia logopedică. Ședinta logopedică se desfășoară cu unul sau doi elevi, în funcție de tulburările pe care aceștia le prezintă, de gravitatea acestora, de personalitatea și de orarul logopătilor. Logopedul colaborează permanent cu profesorul de la clasă, asistentul, ortopedagogul, medicul școlar și părintii logopatului.

Materialele folosite de logoped sunt materiale didactice standardizate sau confectionate în funcție de nevoile logopatului. Varietatea și calitatea acestora ne-a uimit, încântat și inspirat. Simbolurile grafice, asamblate în cărți, pliante, tablete sau computere sunt folosite frecvent. Simbolurile pictografice alături de cele gestuale sunt folosite cu succes la dezvoltarea comunicării la logopății neverbali. Pentru tulburările de dezvoltare a limbajului, prevenirea și

corectarea tulburărilor de scris-citit se folosesc sisteme de pictograme care figurează în desene alb-negru, categorii de substantive, verbe, adjective, adverbe uzuale, pe care elevii le combină formând propoziții, la început simple, apoi dezvoltate. Pictogramele color folosite în terapie sunt deseori însotite de imaginea scrisă a cuvântului și voce, în funcție de tulburarea pe care o prezintă logopatul.

EU

AUD

TATA

Eu îl aud pe tata.

JOCUL este mijlocul cel mai utilizat în terapia logopedică la copiii cu CES din învățământul primar special. Este folosit pentru corectarea tulburărilor de pronunție, a tulburărilor de ritm și fluentă a vorbirii și a tulburărilor de voce. Prin acest mijloc se dezvoltă toate funcțiile și procesele psihice, aşadar și limbajul.

Herderscheeschool și celealte școli speciale vizitate, furnizează serviciile logopedice prin angajarea unui logopedist în regim de plată cu ora. Logopedul poate lucra la mai multe școli, în funcție de necesarul de ore din fiecare școală și poate oferi servicii și comunității, în același spațiu.

Acest proiect de mobilitate școlară a avut un impact major asupra dezvoltării mele profesionale și personale. Participarea activă la activitățile desfășurate în școala gazdă, familiarizarea cu sistemul olandez de educație specială, schimbul de experiență cu colegii olandezi, interacțiunea cu elevii din școala parteneră, au determinat îmbunătățirea competențelor mele profesionale și implicit adoptarea de metode și mijloace, de bune practici în munca mea didactică cu elevii cu cerințe edurecionale speciale. Creșterea motivării pentru învățarea limbilor străine, a intersului pentru cunoașterea altor culturi și a dorinței de implicare în alte proiecte europene sunt doar câteva din beneficiile personale pe care le-am obținut participând la această mobilitate. Această experiență mi-a oferit o nouă viziune asupra carierei mele didactice în învățământul special.

Psihologie

În cadrul școlii Herderschéeschool există un cabinet psihologic dotat cu teste psihologice etalonate pe populația olandeză.

Profesorul psiholog are un rol foarte important deoarece evaluează elevii care intră în școala specială. În urma evaluării elevii primesc o fișă de evaluare, li se întocmește un dosar și sunt îndrumați către o Comisie locală. Această comisie decide la ce clasă/nivel trebuie încadrat elevul. Profesorul psiholog colaborează cu medicul, logopedul, asistentul social, profesorul de la clasă pentru a cunoaște cât mai bine elevul. Evaluarea reprezintă în acest context o etapă importantă a activității de orientare școlară prin care se încearcă o punere de acord a profilului aptitudinal, a aspirațiilor copilului cu acel segment al universului profesiunilor în care el poate avea cel mai mare sanse de succes.

Profesorul psiholog (psihodiagnostician) urmărește optimizarea procesului instructiv-educativ în dublu sens, evaluând disponibilitățile copilului de a se adapta la sarcinile școlare și depistând gradul de adaptare a condițiilor de instruire la caracteristicile elevilor.

Rezultă că munca psihologului implică alegerea celor mai adecvate mijloace de educare și instruire, precum și a unor mijloace de bilanț și de stimulare a dezvoltării capacitaților și talentelor, a activităților creative.

Un rol special în activitatea școlară o au testele de cunoștințe pe care psihodiagnoza le ameliorează dându-le rigoarea științifică proprie metodelor sale, adică validitate, fidelitate, sensibilitate.

Cunoașterea fiecărui elev este una din cele mai importante provocări. Într-o abordare complexă și atractivă, fiecare elev va fi tratat în mod special, ca o individualitate unică și nu ca parte a unui grup. Responsabilitatea cunoașterii elevilor, pentru a le descoperi și a le dezvolta potențialul, pentru a-i ajuta pe ei să se cunoască, pentru dezvoltarea încrederii în sine este „startul” pentru reușita activității educationale.

Pojectul de mobilitate a avut un impact asupra dezvoltării profesionale și personale. Am observat sistemul olandez de educație specială, am discutat cu profesorii olandezi, am interacționat cu elevii din școala parteneră și, la final, mi s-a confirmat că modul lor de lucru nu este diferit cu mult de al nostru fapt care m-a bucurat.

Asistență socială

Școala Herderschéeschool din Utrecht, Olanda, este o școală specială unde învață copiii cu dificultăți de învățare și deficiențe asociate. La această școală învață 60 de elevi cu vârste cuprinse între 6 ani și 12 ani și își desfășoară activitatea 35 de profesori și cadre specializate în diverse domenii. Copiii provin din oraș și din împrejurimi. Toți elevii indiferent de problemele pe care le au, au dreptul la educație.

Clădirea școlii este formată din șapte săli de clasă, săli de jocuri și cameră de terapie, spațiu pentru terapie fizică și logopedie, birou pentru psiholog, asistent social, alte birouri, cabinet de stimulare senzorială, bucătărie, grup sanitar, sală de gimnastică și două curți pentru joacă.

Școala oferă o educație de calitate, un mediu de învățare provocator și eficient pentru copii, oferă siguranță și securitate pentru fiecare elev.

Elevii sunt diferenți pentru că: au diferite abilități, au interese variate, au diferite experiențe anterioare de învățare, provin din medii sociale variate, au comportamente afective și potențial de învățare diferite.

Diferențierea sau individualizarea demersului didactic vizează adaptarea procesului instructiv-educativ la: posibilitățile intelectuale, interesele cognitive ritmul și stilul de învățare al elevului.

Atmosfera de lucru și mediul de învățare sunt destinse, permisive, de susținere și securizare. Este încurajată acceptarea și respectarea diferențelor între indivizi, interstimularea și comunicarea.

Părinții copiilor colaborează cu școala, se implică în educația copiilor și contribuie cu idei sau participă în mod activ la dezvoltarea politiciei și activității scolare.

La dezvoltarea armonioasă a elevilor contribuie legătura permanentă între școală și părinți (aparținători) bazată pe respect reciproc. Astfel, părinții sunt permanent și bine informați despre tot ceea ce se întâmplă cu copiii lor la școală, despre evoluția lor. Experiența părinților este împărtășită personalului de specialitate al școlii. Se încurajează participarea părinților la școală.

Profesorii și asistentul social fac vizite la domiciliul copiilor anual și implică părinții (tutorii) în Planul de grup (PIS), perspectiva de dezvoltare și nevoia de sprijin.

Se fac eforturi pentru a se crea o atmosferă plăcută la școală, astfel încât copiii se simt în siguranță și confort. Personalul acordă atenție respectării regulilor "de aur". Acestea sunt

1. Să ne înțelegem bine
2. Să ne ajutăm între noi
3. Să ne ascultăm unul pe celălalt
4. Să învățăm împreună
5. Să avem grijă de școală, materiale și de mediul înconjurător

Prin respectarea acestor reguli activitățile sunt plăcute și se bazează pe respect reciproc, se formează o "familie" școlară.

În fiecare an, pentru fiecare elev se stabilește un plan de dezvoltare al copilului împreună cu părinții. Astfel, se pun de acord asupra evoluției elevului iar în următorul an școlar se urmăresc obiectivele care se abat de la Planul de grup. Elevii lucrează pe diferite niveluri, pe cât posibil grupuri mici pentru a se urmări îndeplinirea obiectivelor descrise în Planul de grup.

Școala are o structură de sprijin care folosește o expertiză internă și externă pentru îndrumarea specifică a fiecărui elev care vizează în cea mai mare parte potențialul elevului. Colaborarea și schimbul de experiență între toate secțiunile/serviciile sunt cheia succesului. Toate informațiile privind elevul inclusiv situația lui școlară sunt cuprinse într-o bază de date care poate fi accesată în orice moment de factorii implicați în procesul instructiv-educativ, inclusiv de părinți.

Scolile sunt obligate prin lege să ofere un mediu sigur pentru toată lumea din școală: elevi, profesori, personal de sprijin, de educație, părinți, etc.

Comisia internă de evaluare a școlii care urmărește dezvoltarea armonioasă a copilului este formată din directorul școlii, directorul adjunct, psihologul școlar, asistentul social și medicul școlar. Sarcinile comisiei sunt discutarea aspectelor importante în procesul de dezvoltare al elevului și aplicarea soluțiilor necesare pentru a asigura progresul elevilor. După consultarea orientărilor școlare emise de comisie, elevii pot primi terapii specifice de recuperare de la logoped, fizioterapeut sau uneori, atunci când elevii au nevoie, de sprijin individual la clasă.

Asistentul social al școlii Herderschéeschool este preocupat de relația părinte - școală - elev. Dacă părinții se confruntă cu probleme deosebite pot contacta asistentul social, discută cu acesta problemele pe care le au, mai ales dacă problemele din familie afectează procesul instructiv educativ al copilului, buna dezvoltare a elevului.

Frecvența la cursuri a elevilor este atent monitorizată, părinții sunt atenționați în legătură cu absențele nemotivate ale copiilor lor putându-se ajunge la aplicarea de amenzi părinților care nu își trimit copiii la școală.

Pentru a determina dacă există cauze fizice care duc la dificultăți de învățare, medicul școlar examinează elevul în prezența părinților. În plus, este important ca școala să știe dacă un copil are nevoie de medicamente sau dacă suferă de o boală cronică (pentru a ști dacă acesta poate participa la diverse activități precum înnot, patinaj, excursii, vizite, etc.).

Uneori apar situații care sunt greu de gestionat în procesul instructiv educativ sau în comportamentul elevilor, ceea ce ar putea reprezenta un pericol pentru ceilalți elevi. În aceste cazuri, școala recurge la suspendarea/exmatricularea elevului problemă, nu înainte de a exista mai multe întâlniri, consultări cu părinții și / sau tutorii și personalul de specialitate.

Participarea la acest proiect de mobilitate școlară ne-a oferit ocazia să venim în contact un alt sistem de învățământ special. Toată experiența acumulată a determinat îmbunătățirea competențelor noastre profesionale.

Asistent social Toader Monica

Scurtă prezentare a obiectivelor turistice din Utrecht și Amsterdam

Pe lângă îmbogățirea competențelor profesionale, proiectul de mobilitate școlară, a oferit posibilitatea cadrelor didactice participante, să viziteze obiective turistice din Utrecht și Amsterdam.

Utrecht, reședința provinciei Utrecht, este al patrulea oraș ca mărime și populație din Olanda.

Inima cumpărăturilor se află la Hoog Chaterijne, cel mai mare centru comercial de interior. În apropiere se află sediul muzeelor, o grupare de șase muzeu impresionante.

MUZEUL CENTRAL - se găsește în partea sudică a Cartierului Muzeelor din Utrecht. A fost fondat la începutul secolului al XIX-lea, când era doar o colecție pe peretii Primăriei orașului.

Catedrala din Utrecht - poartă numele patronului său, Sf. Martin, dar i se mai spune și Biserica Domului, Domkerk. Întreaga construcție este în stil gotic clasic francez. Domul a fost ridicat pe parcursul a câtorva secole; construcția a început în 1254.

Timpul nu ne-a permis să vizităm toate obiectivele, dar am urcat cele 465 de trepte ale celui mai înalt turn de biserică din Olanda, de unde am putut observa freamătușul orașului.

Canalul Oudegracht - este vechiul canal din Utrecht, care începe acolo unde se unește o parte din vechiul curs al Rinului cu canalul care duce spre cursul nou - și coboară până în centrul Utrechtului. O caracteristică a lui este că are un sistem de chei mult sub nivelul străzii, astfel încât străzile care îl mărginesc au practic două etaje, unul la nivelul apei și unul la nivelul carosabilului.

După o plăcută plimbare cu barca am vizitat Castelul Zuylen.

Amsterdam este capitala oficială a Olandei însă instituțiile fundamentale ale statului: Curtea Supremă de Justiție, Guvernul și Parlamentul își au sediul în Haga.

Arhitectura secolului al XVII-lea abundă în centrul orașului, cu toate acestea, Amsterdam este unul dintre cele mai moderne orașe din Europa - frumos, tineresc și relaxat, cu multe lucruri de făcut și de văzut.

Renomuit pentru Rijksmuseum (Muzeul Național) și pentru cartierul felinarelor roșii Amsterdamul este străbătut de numeroase canale ceea ce a contribuit la supranumele lui de "Venetie a nordului".

Palatul Regal, Muzeul Figurilor de Ceară Madame Tussauds, morile de vânt sunt recomandări pentru oricine are ocazia să viziteze orașul Amsterdam.

Prof. educație specială Purece Marilena
Prof. educator Mujat Iuliana Simona

Impactul proiectului asupra instituției

Scopul acestui proiect de mobilitate a fost atins. Participanții și-au dezvoltat competențe profesionale specifice pe care le-au folosit în activitatea practică din școală, au învățat lucruri noi care i-au impulsionat să-și continue dezvoltarea profesională. Au obținut certificate de participare, Europass-uri și Certificate lingvistice. Ei au avut acces la o metodologie nouă, la instrumente de lucru inovatoare, au dobândit calitatea de persoană resursă la nivelul centrului dar și la nivel județean.

Participanții la mobilitate au devenit conștienți de bogăția culturii europene. În stagiul de pregătire interculturală au dobândit cunoștințe despre istoria, tradiția, obiceiurile și cutumele olandeze, și-au dezvoltat competențele lingvistice de limba olandeză și și-au perfecționat limba engleză, cunoștințe care au facilitat asimilarea noilor informații primite pe timpul mobilității și comunicarea cu profesorii și elevii din școală gazdă, schimbul de exemple, practici, metode, resurse. Competențele profesionale îmbunătățite au determinat îmbogățirea actului didactic al fiecărui specialist prezent la formare. În urma participării la mobilitate cadrele didactice au stabilit un contact permanent cu cadrele didactice din școală gazdă menținând schimbul de bune practici, au dobândit experiența implementării unui proiect european, au cunoscut sistemul de învățământ special și special integrat din Olanda.

Impactul asupra instituției a fost puternic. Procesul instructiv-educativ-recuperativ din școală s-a îmbunătățit prin implementarea metodelor pedagogice inovative dobândite în timpul schimburilor de experiență și prin folosirea optimă a tuturor resurselor școlii. Schimbări pozitive s-au văzut în domeniul consilierii psihologice, logopediei, kinetoterapiei, psihodiagnozei, psihopedagogiei speciale, asistenței sociale, terapiilor specifice de recuperare, managementului educațional, utilizării TIC, în domeniul organizării activităților instructiv-educative și al activităților extrașcolare.

Cele cinci reguli care stau la baza desfășurării învățământului olandez au fost adoptate și de școala noastră.

În urma acestei mobilități a crescut prestigiul școlii în comunitate, școala devenind un model, o resursă de formare pentru învățământul special și special integrat și pentru școlile de masă care școlarizează elevi cu CES. Dimensiunea europeană a școlii a crescut prin contactul permanent care s-a stabilit între partenerii de proiect, școala noastră devenind un mediu unde valorile culturale naționale și europene s-au dezvoltat și au fost promovate. În urma participării la acest proiect am dezvoltat un plan de inovații didactice care să faciliteze evoluția europeană a școlii.

În urma implementării acestui proiect european, elevii școlii noastre și elevii cu CES integrați în școlile de masă beneficiază de un proces instructiv-educativ-recuperativ îmbunătățit, în concordanță cu sistemul olandez. Ei reprezintă principalul indicator de impact. Creșterea frecvenței și a motivației pentru învățare și îmbunătățirea rezultatelor școlare sunt cele mai importante dovezi ale utilității acestui proiect. Impactul pozitiv a fost resimțit și de părinții elevilor și de autoritățile din zonă. Printr-o consiliere mai bună, după model olandez, părinții se vor implica mai mult în educația copiilor, vor participa mai activ la viața școlii, iar autoritățile din zonă împreună cu asistentul social al școlii vor lucea un set de măsuri care să îmbunătățească interacțiunea dintre elevii noștri și mediul socio-economic și cultural.

Estimăm că proiectul va avea efecte de lungă durată, că învățământul special și special integrat din zonă va suferi schimbări semnificative și permanente îmbunătățiri. În cadrul ședinței de încheiere a proiectului am arătat schimbările pozitive care au avut loc în școală noastră cu scopul de a motiva aceste instituții să aplique la astfel de proiecte, pentru că funcționând mai bine și lucrând în echipă putem determina schimbarea pozitivă a politicilor sociale destinate elevilor noștri aflați la risc de marginalizare și excludere socială.

În școală noastră au fost adoptate cele cinci reguli importante care stau la baza organizării activităților zilnice în școlile olandeze. În urma implementării acestor reguli s-a observat diminuarea violenței în școală, creșterea respectului reciproc între elevi, elevi și cadre didactice. Școala noastră a adoptat o atmosferă prietenoasă și deschisă, a devenit mai curată și mai aranjată. Elevii au devenit conștienți de necesitatea protejării materialelor și a mediului înconjurător. Profesorii au adoptat noi metode de predare și evaluare, fapt care a determinat creșterea interesului pentru învățare și a randamentului școlar al elevilor, activitățile școlare devenind mai atractive și eficiente.

Ce este Erasmus+?

Erasmus Plus (sau Erasmus+) este noul program al Uniunii Europene în domeniul educației, formării profesionale, tineretului și sportului. Perioada de derulare 2014-2020.

Agentia Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) administrează fondurile Erasmus+ dedicate României fiind responsabilă pentru informarea potentialilor candidați, desfășurarea procesului de selecție a proiectelor, monitorizarea proiectelor aprobată, urmărirea condițiilor de finanțare, promovarea rezultatelor celor mai bune proiecte.

<http://www.erasmusplus.ro/>

Ce sunt proiectele de mobilitate?

Sunt acele proiecte instituționale prin care se realizează activități care implică parteneri din mai multe țări (trans-naționale). Programul unui proiect de mobilitate diferă de la un domeniu la altul și, în funcție de acesta, poate cuprinde cursuri de formare, plasamente, activități de predare, stagii pentru studiu sau voluntariat, schimburi de tineri, activități de tip job-shadowing.

<http://www.erasmusplus.ro/proiecte-de-mobilitate>

Etapele unui proiect Erasmus Plus

Etape premergătoare

1. Pentru a beneficia de finanțare în programul Erasmus+ este nevoie ca toți candidații să se înregistreze pentru obținerea unui "Cod de Identificare" într-un registru electronic unic la nivelul UE, așa numită Facilitate Unică de Înregistrare (Unique Registration Facility, URF), cod care va fi folosit în toate etapele proiectului, dar și în anii următori pentru o nouă candidatură. Înscrierea se face la

<http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/home.html>

Manual complet legat de Facilitatea Unică de Înregistrare

<http://www.anpcdefp.ro/userfiles/Erasmus%20URF%20manual.pdf>

2. După înscrierea în URF și obținerea Codului de Identificare, candidații trebuie să completeze formularele electronice de candidatură și să le transmită on-line. Seturile complete de documente necesare pentru depunerea unei candidaturi (ex. ghidul programului, scrisoare de mandat, tabel pentru activități de proiect sau ghid de completare al formularului de candidatură) sunt disponibile la « Documente 2015 » în secțiunile dedicate de pe site-ul programului școlar, universitar, educația adulților, formare profesională, tineret). Tot aici găsiți calculatorul pentru distanțe pus la dispozitie de Comisia Europeană. Rolul acestuia este de a vă ajuta în selectarea intervalelor de distanță corecte pentru mobilitățile din candidatura dumneavoastră. Informații detaliate despre transmiterea candidaturii se regăsesc în Ghidul programului, Partea C. Candidații sunt sfătuiri să consulte cu atenție acest capitol, înainte de transmiterea candidaturii.

<http://www.erasmusplus.ro/documente-2015>

Un proiect trece prin trei etape distincte:

1. Pregătirea proiectului Erasmus Plus

- identificarea nevoilor la nivel de beneficiari finali și în comunitate corelate cu strategia organizațională;
- identificarea partenerilor care se potrivesc strategiei organizaționale și stabilirea legăturilor cu aceștia;
- agreearea unui plan de acțiune comun care să răspundă nevoilor tuturor actorilor implicați selecția participanților, încheierea de acorduri cu partenerii și cu participanții;
- activități legate de pregătirea lingvistică și/sau interculturală a participanților înainte de plecarea în mobilitate.

2. Punerea în practică a activităților propriu zise – mobilitatea Erasmus Plus

- desfășurarea activităților prevazute în proiect;
- urmărirea obiectivelor de învățare și a rezultatelor planificate;
- comunicare continuă cu partenerii și beneficiarii finali (inclusiv informare cu privire la aspectele prevăzute de contract);
- promovare a proiectului;
- activități de diseminare și exploatare a rezultatelor;
- monitorizare și evaluare a activităților, reajustare a acestora dacă este cazul;
- pregătirea și depunerea raportului final.

3. Activități de continuare a proiectului Erasmus Plus (follow-up)

- evaluarea activităților realizate;
- recunoșterea formală (acolo unde este cazul);
- diseminarea și exploatarea rezultatelor;
- integrarea experienței obținute la nivel organizațional și pregătirea pentru noi activități (dacă este cazul).

Sursa: Agentia Națională

Erasmus+

**“ÎMBUNĂTĂȚIREA COMPETENȚELOR
PROFESIONALE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL
ȘI SPECIAL INTEGRAT”**

**PROIECT DE MOBILITATE A CADRELOR DIDACTICE DIN
CENTRUL ȘCOLAR DE
EDUCAȚIE INCLUZIVĂ TURNU ROȘU
ÎN HERDERSCHEESCHOOL OLANDA**

2014-1-RO01-KA101-000736

Perioada de implementare: 01.10.2014 - 30.09.2015

Parteneriat școlar:
HERDERSCHEESCHOOL

**Centrul Școlar
de
Educație Incluzivă
Turnu Roșu**

**“VERBETEREN EN KUNNEN TOEPASSEN VAN
PROFESSIONELE VAARDIGHEDEN IN HET
SPECIAAL ONDERWIJS”**

**EEN KENNIS UITWISSELING PROJECT VAN DE
LEERKRACHTEN VAN HET SPECIAAL
ONDERWIJSCENTRUM TURNU ROSU EN
DEHERDERSCHEESCHOOL IN NEDERLAND**

Acest proiect este finanțat cu sprijinul
Comisiei Europene prin Programul Erasmus +.

Dit project is gefinancierd met behulp van de
Europese Commissie middels het programma Erasmus+.